

1/91

Metsurin kuolemaan johtanut
moottorisahatapaturma

työpaikkaonnettomuuksien tutkinta (TOT)

1. Tapahtuman kuvaus

Metsäntutkimuslaitoksen koealueen pystymittausleimikon ensiharvennusta lähti suorittamaan 3 metsuria. Metsuri K.K:n palsta oli lähinnä sitä paikkaa, jonne metsurit olivat jättäneet autonsa. M.M:n hakkuupalsta oli seuraavana ja N.N:n kauimpaina autojen pysäköimispaikasta. Aamupäivällä työnjohtaja L.L kävi ensin K.K:n luona ja siirtyi tämän jälkeen M.M:n hakkuupalstalle. M.M mainitsi L.L:lle, ettei N.N:n palstalta ollut pitkiin aikoihin kuulunut moottorisahan ääntä. Hän arveli kuitenkin, että lumiolosuhteista ja suojasäästä johtuen ääni kenties ei kuulukaan. L.L lähti katsomaan N.N:n palstalle. N.N löytyi makaamasta sellällä maassa noin 1,5 metrin päästä viimeksi kaatamastaan, karsimastaan ja katkaisemastaan puusta. N.N:n vasemman jalan reiden sisäpuolella oli ammottava haava ja maassa oli runsaasti verta. L.L totesi N.N:n kuolleeksi.

L.L lähti M.M:n luo ja pyysi tätä hälyttämään paikalle ambulanssin sekä poliisiviranomaiset. Tämän jälkeen L.L ja K.K palasivat N.N:n luo. He sitoivat kiristysvyön N.N:n vasempaan reiteen haavan yläpuolelle, vaikka totesivatkin toimenpiteen olevan myöhässä ja turhaa.

Ambulanssin saavuttua paikalle sen miehistö totesi N.N:n kuolleeksi, eivätkä ottaneet häntä kuljettaakseen. Paikalle saapuneet poliisit toimittivat N.N:n terveyskeskukseen, jossa terveyskeskuslääkäri totesi hänet kuolleeksi.

Jälkiä tarkasteltaessa todettiin, että N.N oli kaatanut aikaisemmin yhden puun, jonka oli karsinut ja katkonut. Tämän jälkeen hän oli kaatanut toisen puun, josta hän oli karsinut tyven ja katkaissut puun 3 metriä tyvestä. Puuta katkaistessaan tai mahdollisesti karsintaa jatkaessaan N.N:n vasen jalka oli ilmeisesti luistanut eteenpäin, jolloin moottorisaha oli osunut reiden sisäosaan edellä mainituin seurauksin. N.N:n turvahousujen vasemman lahkeen sisäsauman seutuvilla oli todettavissa leikkausviiltohaava haaran ja polvitaipeen välissä.

Koulutus ja perehtyneisyys

N.N oli metsäntutkimuslaitoksen oman alueensa työsuojeluvaltuutettu. Hän oli käynyt työsuojelun peruskurssin. N.N oli myös työnopastaja ja käynyt työnopastajakurssin. N.N oli työskennellyt metsurina yli 20 vuotta.

Organisaatiot

Metsäntutkimuslaitos jakaantuu kokeilualueisiin. Kyseessä olevalla kokeilualueella on työalueen esimies, jonka alaisena työskentelee työnjohtaja L.L. Työnjohtajan alaisena työskentelevät metsurit. Kokeilualueen esimies toimii koko alueen työsuojelupäällikkönä.

Työnjohtaja pyrkii käymään metsurien työalueella työn kuluessa ainakin kerran.

2. Tapaturmaan vaikuttaneita tekijöitä

Keliolosuhteet

Tapahtumapäivänä oli lämpötila 0°C. Uutta lunta oli satanut noin 15 cm. Metsä, jossa hakkuuta suoritettiin, oli suhteellisen helpokulkuista, mutta lumen alla oli mättäitä ja kohoumia. Uusi lumi oli jossain määrin liukasta. Maa oli lievästi viettävä kohdassa, jossa N.N oli viimeksi ollut kaatamassa puita. Mahdollisesti tästä syystä hänen jalkansa oli luiskahtanut karsintatyötä tehtäessä.

Metsurin varusteet

N.N:llä oli asianmukaiset metsurin varusteet; viiltosuojahousut, suojakäsineet kypärä ja kuulosuojaimet. Moottorisahan terä oli osunut viiltosuojahousuissa sellaiselle osuudelle reiden sisä- ja takaosaan, johon viiltosuojakudus ei ylettynyt. Näin ollen moottorisahan terä ei pysähtynyt, vaikka saha leikkasi housuja.

N.N:llä oli turvasaappaat. Turvasaappaiden pohjakuviointi oli jossain määrin kuluunut, mikä puolestaan saattoi olla syynä siihen, että N.N:n jalka pääsi lipsahtamaan.

N.N:n moottorisaha oli hankittu pari viikkoa aikaisemmin ja tarkastuksessa sen todettiin olevan kunnossa.

3. Vastaavien tapaturmien torjunta

1. Suojahousujen suojauskyvyn parantaminen

Koska saha osui reiden sivulle ja takaosaan, ei haalarit suojanneet viilloilta. Terän pysäyttävät osat ovat housujen etupuolella, jota pidetään terän osumisen todennäköisenä kohtana.

Olisi otettava harkittavaksi, tulisiko suojaavaa osaa lisätä myös haalarien takaosaan. Toisaalta haalari tulee näin kankeammaksi ja raskaammaksi käyttäjä.

2. Ensiapukoulutuksen tehostaminen

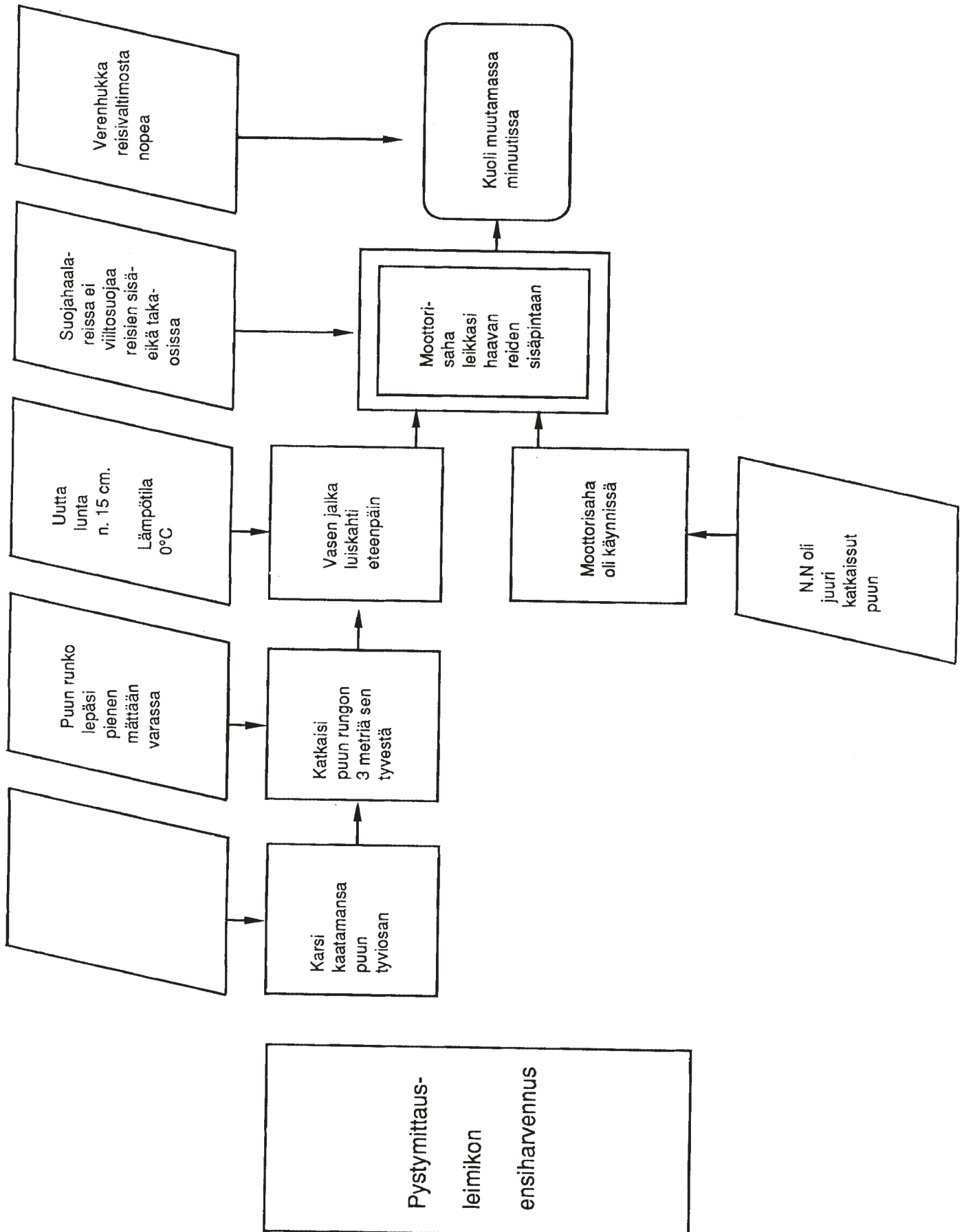
Metsureille tulee antaa koulutusta ensiaputaidoissa. Tässä tapauksessa N.N ilmeisesti osasi ensiavun, koska löydettyänsä hänellä oli aukaistu sidekäärö kädessään aikomuksenaan pysäyttää verenvuoto. Hän ei kuitenkaan ollut ehtinyt tätä tehdä. Kouluttajana N.N ilmeisesti hallitsi ensiavun antamisen myös itselleen.

3. Hätäviestintälaitte

Metsurit joutuvat työnsä luonteen vuoksi työskentelemään usein yksin tai ainakin kaukana toisesta metsurista. Onnettomuuden sattuessa ei apua näin ollen ole saatavissa, vaan tapaturman uhri löydetään ehkä vasta monen tunnin kuluttua onnettomuudesta.

Olisikin harkittava mahdollisuuksia hankkia metsureille hätäviestintälaitteita, joiden avulla metsuri voisi hälyttää apua lähimmältä toiselta metsurilta tai työnjohtajalta. Mahdollisesti kysymykseen tulisi sel-

lainen laite, joka toimii automaattisesti jou- tuessaan olemaan tietyn ajan vaakasuoras- sa, esim. metsurin jäädessä kaatuvan puun alle tai kun metsuri ei muista syistä itse pysty hälytystä suorittamaan.

**Onnettomuuspaikka ja työn alla ollut massapuu, pienehkö kuusi.
Kuvat poliisitutkintapöytäkirjasta.**

**Tapaturmavakuutus-
laitosten Liitto**

Bulevardi 28
00120 Helsinki
puh. (90) 192 51

Järsk Oy © 1991